

תשירי תשפ"ד

הכנה ליום הכפורים

על פי פנימיות התורה מפי ר' יעקב יוסף כהן

"בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: והארץ היתה תהו ובהו ורוח אלהים על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים: ויאמר אלהים **יהי אור ויהי-אור**: ויירא אלהים **את-האור כי-טוב** ויבדל אלהים בין האור ובין החושך: ויקרא אלהים **ל-אור יום** ולחושך קרא **לילה** ויהי-ערב ויהי-בקר יום אחד"¹

בריאית היום הראשון, בו נברא האור – **יהי אור ויהי-אור / את-האור כי-טוב**

נלמד השיעור מעט בנוגע למעמד הגדול והמרשים בו אנחנו מתחילים את יום הכיפורים והוא מעמד "כל נדרי", ובסיום השיעור נבין איך זהו מעמד של אור גדול, אור שפותח את יום הכיפורים, ומחבר אותנו לאור בראשית, האור הגנוז.

"כל נדרי" (= "כל הנדרים") – נסח עדות המזרח –

בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה
על דעת המקום ברוך הוא
ועל דעת הקהל הקדוש הזה
אנחנו בהירין להתפלל את העברינין

כל נדרי ואסרי ושבויעי ונדויי וזרבי וקנזמי וקנזוי וקנזסי
די נדרנא ודי נזיר
ודי אשתבענא ודי אשתבע
ודי נדינא ודי נזיר

¹ בראשית א, א-ה

וְדִי זֶרְמָנָא וְדִי זְוֹרִים
וְדִי אֶסְרָנָא עַל זְפִשְׁתָּנָא וְדִי זָאסֵר
מִיּוֹם הַכְּפוּרִים שְׁעָבֵר עַד יוֹם הַכְּפוּרִים הָאֵל שְׂבָא עָלֵינוּ לְשָׁלוֹם
וּמִיּוֹם הַכְּפוּרִים הָאֵל עַד יוֹם הַכְּפוּרִים שְׂבָא עָלֵינוּ לְשָׁלוֹם
זְדִרָנָא לֹא זְדִרִי
וּשְׂבֻלָּנָא לֹא שְׂבֻלִי
וְזִדְיָנָא לֹא זִדְיָנִי
וּזְרָמָנָא לֹא זְרָמִי
וְאֶסְרָנָא לֹא אֶסְרִי
כְּלָהוֹן אֶתְזֶרְטָנָא בְּהוֹן
יְהֵא רַעְוָא דִּי יְהוֹן שְׂבִיתִין וּשְׂבִיתִין
לֹא שְׂרִירִין וְלֹא קִימִין
וְנִסְלוּ לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָאֵל בְּתוֹכָם
כִּי לְכָל הָעָם בְּשִׁנָּה

סָלוּ זָא לְעוֹן הָעָם הָאֵל כְּגִדֵּל זִסְדֵּר וְכֹאשֵׁר זְשִׁאתָה לְעָם הָאֵל מִמְּצָרִים וְעַד הָאֵל
וְשָׁם זְאָמֵר,

שלוש פעמים- ויאמר יי סלחתי כדברך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגליענו לזמן הזה.

במעמד תפילת "פֶּל נְדָרִי", מוציאים את כל ספרי התורה החוצה. כל הקהל עומד, וכל
זה בעבור מה?

בעבור התרת נדרים.

ועולות שאלות רבות בעניין זה. מה עניין המעמד הזה? מדוע דווקא כך פותחים את יום
הכיפורים? מה סיבת החשיבות בעניין התרת נדרים, כאשר אני בכלל לא זוכר מתי
בפעם האחרונה נדרתי נדר? למה להוציא את כל ספרי התורה? מדוע התפילה היא
בארמית? מדוע מכריזים מיד בהתחלה 'בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה'? ומה עניין
העברנים לכאן?

נראה מוזר ולא מובן.

מובא במשנה במסכת תענית²—

"אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב וביום הכיפורים.."

מ' באב, מובן לנו. אבל יום הכיפורים? יום שבו האדם צם וקשה לו, איך זה יום טוב? ואם זה יום טוב, יום של שמחה כפי שמלמדים אותנו חז"ל, מדוע יש בו תענית? הרי כל עניין התענית זה עינוי הנפש, ככתוב—

"שַׁבַּת שַׁבְתֹּן הוּא לָכֶם וְעֵינֵיכֶם אֶת-נַפְשֵׁיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בְּעָרֶב מִעָרֶב עַד-עָרֶב תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְתְּכֶם"³

יש ביום הכיפורים עניינים מוזרים ולא מובנים, ננסה בעז"ה להסביר מקצתם.

מסבירים חכמים כי בעשרת ימי תשובה אנחנו נמצאים מבחינת העבודה שלנו **"בתשובה תתאה"**, דהיינו תשובה תחתונה, שלמעשה מדברת ומתייחסת לשיעור קומת המלכות.

ביוה"כ, לעומת זאת, אנחנו עוברים ל"**תשובה עילאה**", דהיינו תשובה עליונה שבה אנחנו מגיעים לשיעור קומת הבינה.

גם הבינה וגם המלכות, שתיהן ספירות של הנוקבא ושתיהן מיוצגות על ידי האות ה' בשם הויה. דהיינו, הכח הנקבי יש לו שתי הארות, עילאה ותתאה. שתי הארות הן כלים, אבל הבינה גם מעבירה את האור הלאה.

בדור שלנו, רואים דבר שאף פעם לא היה כדוגמתו בעם ישראל, כאשר הכח הנקבי, הנשי, מפיץ את האור בצורה שלא תאמן. ומסבירים המקובלים כי אנו בעידן שנקרא **"וְהָיָה אֹרֶה-לְבָנָה בְּאֹר הַחֹמָה"**⁴, עידן מאוד מיוחד, שאנחנו חיים בו וחווים את הדבר הזה.

בעשרת ימי תשובה שמתחילים ביום ראש השנה ומסתיימים ביום הכיפורים, אנחנו עוברים מ'**תשובה תתאה**', שקשורה למלכות, ל'**תשובה עילאה**', שקשורה לבינה.

בין ראש השנה ליום הכיפורים ישנם שבעה ימים. וכתב מהר"י ז"ל ב'שער הכוונות'⁵ בשם מהר"ם גלאנטי ז"ל, ששמע מהארי ז"ל, ששבעה ימים אלה הם כנגד שבעת ימי

² פרק ד, משנה ח

³ ויקרא כג, לב

⁴ **"וְהָיָה אֹרֶה-לְבָנָה בְּאֹר הַחֹמָה וְאֹר הַחֹמָה יִהְיֶה שְׁבַע-יָמִים בְּאֹר שְׁבַע-יָמִים בְּיוֹם הַבֶּשֶׁל וְהָיָה אֶת-שֶׁפָּר עִמּוֹ וּמִחַץ מִכְתּוֹ יִרְפָּא"** (ישעיהו, ל, כו)

⁵ שער הכוונות דף צג, ע"ב.

השבוע, ובכל יום ויום יעשה תשובה כפי כוחו, ויכוון לכפר בזה כל מה שחטא באותה שנה באותו היום. וכן כתב ה'משנה ברורה'⁶ בשם יערות דבש⁷.

ובספר יסוד ושרש העבודה⁸ כתב על פי זה בענין **שבת שובה**⁹ (שהיא השבת שבין ראש השנה ליום הכיפורים), שגם בדבר שמותר מן הדין לעשותו בשבת, ידקדק מאוד בשבת זו להדר בו, ואפילו שלא לחשוב בענייני העוה"ז כלל אלא רק ביראת ה', ואז מוחלים לו כל מה שחטא בשבתות מיום היוולדו ועד עתה!

מסביר הצדיק ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, זיע"א, בספרו "בני יששכר", שהישוב הזמנים מתקיים בעולם שלנו על פי שני מאורות – הירח והשמש.

הירח, מקיף את כדה"א הקפה שלמה, במשך שלושים יום, ושנים עשר פעמים שמקיפה הלבנה את כדה"א, הישוב – **355 ימים בגי' "שנה"**. וזו שנת הלבנה.

במקביל, כדה"א מקיף את השמש במשך **365 יום**, וזו שנת החמה. אמר ר' שמואל בגמרא כי זמן החמה הוא **365 יום + 6 שעות**.

גם השמש לא עומדת במקום, ויש לה מסלול שהיא עושה, כאשר אחת ל-28 שנה היא מגיעה לאותו מקום, ולכן כל 28 שנה אומרים את ברכת החמה.

איך כל זה קשור לעשרת ימי תשובה?

ההפרש בין שנת הלבנה לשנת החמה הוא בדיוק עשרה ימים, והם עשרת ימי תשובה.

מסבירים חכמים, כי האותיות **י'ה'** בשם י'ה-וה', הן האותיות שמייצגות את המוחין, העולם הנסתר; ואילו האותיות **ו'ה'** דשם הויה, הן אותיות המעשה.

שם **ע"ב** – **יוד הי ויו הי** – כנגד **י'** דשם הויה – **חכמה**

שם **פ"ג** – **יוד הי ואו הי** – כנגד **ו'** עילאה דשם הויה – **בינה**

שם **מ"ה** – **יוד הא ואו הא** – כנגד **ו'** דשם הויה – זעיר אנפין (ו"א) – **תפארת**

שם **ב"ך** – **יוד הו הו הו** – כנגד **ו'** תתאה דשם הויה – **מלכות**

⁶ משנה ברורה ריש סימן תרג

⁷ יערות דבש דרשה א

⁸ יסוד ושרש העבודה, שער יא, פרק ה'

⁹ ויש שנותנים אות ת' משותפת לסוף מילת "שבת" ותחילת המילה "שובה" וקוראים לשבת זו "שבת תשובה", וגם שם זה הוא נכון שכן שבת זו היא היום הראשון בו חי אדם ששב בתשובה (שנברא האדם ביום שישי, בו חטא, דון ויצא בדמוס).

באתב"ש - יה = מצ

מצ + וה = מצוה.

הסיבה שהאותיות "וה" דשם הויה נשארות כפי שהן, שכן הן מייצגות את העולם הגלוי ולכן הן אינן מוסתרות כמו האותיות "יה" באתב"ש, שכידוע המוחין מכוסים. והמילה "מצוה" היא למעשה יחוד של המוחין עם המעשה. של ג"ר עם ז"ת.

כאשר אנחנו מסתכלים על ספירות המעשה, על 'וה' דשם הויה -

מ"ה + ב"ן = 52 + 45 = 97 = זמן.

הזמן הוא תוצר של שם מ"ה ושם ב"ן בפירות המעשה, למטה.

דהיינו, ה'מקום' שבו הזמן חל, הוא רק למטה. למעלה אין זמן.

אז מה יש שם?

ע"ב+ס"ג = 136 עת"כ = אלף הא ואו הא שזה שם הויה בפירת הדעת (שם אהו-ה) במילוי אלפין.

ומזה אנחנו מבינים דבר מדהים - הדעת האמיתית היא מעל הזמן. ולאזור הזה העליון, קוראים בלשון ק' עתים.

דהיינו, למטה נקרא "זמנים" ולמעלה נקרא "עתים". "עת" זה מושג של מוחין דקדושה, דעת שקשורה לשמות עליונים, ע"ב ס"ג. וזה מקום שהוא מוחין לזמן. מעל לזמן. הקו שעובר בין המוחין העליונים לתחתונים, בין ה-"מצ" ל-"וה", הוא קו שנקרא מן הכח אל הפעל במוחין.

יְהִי אֱוֶר - זה 'לפני' שהאור יצא מהמוחין

יְהִי-אֱוֶר - זה 'אחרי' שהאור יצא מהמוחין - הבריאה עצמה.

המילה "עת" = 470 = יְהִי אֱוֶר יְהִי-אֱוֶר

מה זה אומר?

שכל המושג יְהִי אֱוֶר יְהִי-אֱוֶר, הכל יחד נמצא בעתים, במוחין, למעלה.

למה הכוונה שהכל בעתים?

כאשר אתה מתחיל לדבר, אתה לא חושב מראש ומתכנן כל מילה וכל משפט שתגיד; וגם אם תכננת היטב מה תאמר, תמיד יהיו שינויים. המילים והמשפטים כאילו מתנסחים מאליהם.

חשבת פעם איך זה קורה?

זה קורה באופן אוטומטי, ממקום שאין לך אחיזה בו, מקום שאתה לא יכול לתפוס או לזהות. וזה מקום הנקודה של 'בכח'. שהוא מושג שאתה לא יכול להבין או להכיל, כי הוא עניין פלאי. שכאמור, אתה לא יכול בשום צורה לדמיין את כל המילים שתגיד. ובשעה שאתה אומר את המילים אתה כבר מוציא את נקודת החשיבה שלך, שכלל לא ידעת שהיא שם.

אז מאיפה היא באה?

מנקודה עלומה.

מה זו הנקודה הזו?

נקודה שלא קשורה לדעת, אלא למקום שהוא מעל לדעת. וזו הסיבה שאתה לא חושב על כל מילה ומשפט ומדבר על 'אוטומט'. זה קורה בהבזק, כמו ברק. ההבזק הזה הוא החיבור בין 'יהי אור' ל- 'וַיְהי־אֹר'. בין אור אינסוף לצמצום שמאפשר את הבריאה. וההבזק הזה הוא מהיר מידי ל'מכשיר' שלך. שהאדם קולט את הזמן רק ביחידות גסות וגדולות, וה'תפר' בין ה'עת' ל'זמן', הוא תפר של זמן כה דק, שאתה פשוט לא יכול להשיג אותו.

והסתברונות ה'מכשיר' האנושי ל'זמן', קושרת את האדם באופן בלתי ניתן להפרדה, למחות הזו שנקראת 'זמן', קשר כה הדוק, שאינו מאפשר לרוב להצליח ולפרוץ תבניות חשיבה של "זמן", שהן תבניות של "עץ הדעת".

המקום של "עץ חיים" הוא ב'עתים', מעל לזמן.

כי כמו שאנחנו יודעים, המחנות שנקראת 'זמן' היא מחנות וירטואלית לחלוטין, שהרי אתה לא יכול להיות בעבר, שנראה שנעלם לגמרי, לא ברור לאן? גם בעתיד אתה לא יכול להיות, אתה יכול לצפות ולהעריך מה יהיה, אבל אתה לא יכול להיות שם; ואפילו בהנה אתה לא יכול להיות, כי מתי הוא מתרחש בדיוק? אתה בהויה כאן, וה'עכשיו' כל הזמן חולף.. ובעצם, אתה לא יכול לגעת בנקודה שנקראת 'הנה'.

ועם זאת, אין דבר שהאדם קשור אליו יותר מאשר הזמן. הוא 'רץ' תמיד בין העבר שלו לעתיד שלו להווה שלו, לפעמים מתערפל עם שלושתם יחד; ולמרות שאין לו שום נקודת אחיזה בזמן, בכל זאת הוא חי את חיו לפי פרמטר זרימה של עבר-הווה-עתיד.

למה?

לצורך התיקון.

הנקודה הגלמית שהיא 'הָיָה הָיָה וַיְהִי', נפתחת ונפרשת בתוך מכשיר ה'זמן', כדי לאפשר לאדם לתקן.

ב'עמים', אין תיקון. עולם התיקון הוא עולם הזמנים, ולכן אנחנו מברכים – "מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמֵנִים".

וכותב הגר"ח מוולוז'ין ב'נפש החיים'¹⁰, שכל יום זקוק לתיקונו הפרטי על ידי התורה והמצוות שיקיימו בו ישראל, משום שכל יום הוא יצירה עצמאית ושונה לחלוטין מכל הימים שהיו לפניו, ושהיו אחריו בזמן. ומשום כך יהודי החי היום, יכול לתקן מה שרשבו וחבריו התנאים הקדושים לא יכלו לתקן. משום שהם היו בסרגל זמן אחד והוא חי בסרגל זמן אחר. וכותב – "וענין התמזגותם כל רגע הם התתר"ף צרופי השם ברוך הוא על פי השתנות נקודותיהם תתר"ף רגעי השעה. וכן משתנים עוד כל שעה לצרופים אחרים. וגם אין מידת יום שזה למידת לילה, לא כל יום דומה לחברו שלפניו ואחריו כלל".

ולפיכך אמרו רבותינו ז"ל שהמפסיד קריאת שמע בזמנה או תפילה בזמנה, עליו נאמר – "מַעֲלֵת לֹא-יוֹכֵל לְתַקֵּן וְזוֹסֵרוֹן לֹא-יוֹכֵל לְהַמְנוֹת"¹¹. משום שאף על פי שמחר יקרא קריאת שמע ויתפלל, לא יועיל להיום שהרי מחר הוא יום אחר הנמצא בזמן אחר וזקוק לתיקונו הפרטי מצד עצמו.

דהיינו, התיקון קשור קשר כל ינתק לזמן.

וכן כתב הרש"ש ז"ל¹² – "על ידי התפללות של ישראל מתבררים מבירורי המלכים דו"ן וכו', ובכל יום ויום מעלים ניצוצות חדשות מחדש, ואין יום דומה לחברו".

ולמדנו בפרשת 'וישלח' על שבעת מלכי אדום (שלימד האר"י הק' זיע"א, את ר' חיים ויטאל זיע"א, את מקרה המלכים שכל ספר 'עץ חיים' מתבסס על הקטע הקטן הזה בתורה). מלכי אדום שמלכו 'לִפְנֵי מֶלֶךְ-מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל', ככתוב –

"וְאַלֵּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדָוִם לְפָנֵי מֶלֶךְ-מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל"¹³

ומתו כולם, למעט המלך האחרון, המלך השמיני, עליו כתוב בבראשית לו, לט –

¹⁰ נפש החיים, שער ב' פרק יג-

¹¹ קהלת א, טו

¹² נהר שלום, הקדמות רחובות הנהר, דף ג, ע"ב

¹³ בראשית, לו, לא

**"וְלִמְתָּ בְּעַל זֶמֶן בְּיָדֶיךָ כְּבוֹד וְיִמְלִיךָ תְּחִלָּתוֹ הָדָר וְשֵׁם לִירֹ פָּעוּ וְשֵׁם אֱשֶׁתוֹ מְהִיטְבָּאֵל
בְּתִיבְמִטְרֵד בְּתִיבְמִי זָהָב"**

הדר הוא המלך היחיד שכותבת התורה הק', על אשתו, וכן לא כתוב שהוא מת.
ומסבירים לנו חכמים שזהו עולם התיקון. העולם הלט, הנסתר, שצריך להגיע מההסתרה
לגילוי, מה-למ' ל'טל' תחיה.

אשתו של הדר היא **מהיטבאל = מ"ה + יטבאל**.

יטבאל = 52 = ב"ן.

מה-יטבאל = מ"ה + ב"ן.

זאת אומרת, הכלי של עולם התיקון (האשה- 'שם אשתו') הוא - **מ"ה + ב"ן = 97 = זמן**.

כלי לתקן, הוא הזמן הנפרש מאותה נקודה עלומה, ומאפשר את התיקון בעולם
המעשה.

ואומר קהלת - **לָכֵל זֶמֶן וְלֵאֵת לְכָל־נֶפֶץ תְּחִלַּת הַשָּׁמַיִם**¹⁴

"לכל זמן" - כי האדם, שמקבל מה'כל', מהיסוד, חייב זמן בשביל נקודת התיקון. כל רגע
בעולם התיקון הוא בתוך מסגרת של זמן.

למעט..

עשרת ימי תשובה. עשרה ימים שהם "גם וגם".

עשרה ימים שקיימים במסגרת הזמן בחיים שלנו, שהרי אנחנו עושים בהם את אותן
פעולות חיים כמו שאר ימות השנה; ובכל זאת, הם לא נכללים ב'שנה' שנקראת לפיכך
בלשון"ק 'שנה' ולא 'שסה'; שאם היו נכללים ימים אלו במניין ימות השנה האחרים,
הייתה נקראת השנה - שס"ה=365, כולל עשרת הימים.

והלוח העברי כידוע נקבע בכל העניינים על פי שנת הלבנה, ורק עניין העונות נקבע על
פי שנת החמה (שצריך פסח לחול באביב, והג האסיף בסתיו וכן הלאה, והוא עניין השנה
המעוברת, כמו השנה).

"ועת לכל חפץ" - מסביר הארי הק' את הקשר בין "עת" לבין "חפץ" (שחפץ עניינו כידוע
'רצון'). ומסביר שכאשר אנחנו נכנסים לימי ראש השנה עד שמגיעים ליום שמחת תורה
אנחנו עוברים תהליך שנקרא **'נפירה'**.

¹⁴ קהלת, ג, א

מהי 'נסירה'?

ביום ראש השנה (היום הראשון בעשרת ימי תשובה), נברא האדם ועמו האשה, ככתוב – **"זָכַר וַיִּקְרָא בָרָא אֱתָם"**¹⁵ (והוא עניין 'אור' ו'כלי') והיו האדם והאשה דבוקים זה לזה, אחר לאחר, גב לגב. באופן הזה לא היו קליפות, שכן לא היה למעשה "אחור", יש רק "פנים".

מעולה, אם כך מה הבעיה?

שבאופן הזה, אחר לאחר, אמנם אין קליפות, אבל גם אין שום אפשרות ליחוד. דהיינו, אין חיבור, אין תולדות. ולכן, הפריד הקב"ה בין האדם לאשה, תהליך הפרדה זה מכונה בתורת הסוד "נסירה" – תהליך הפרדת הזכר מהנקבה.

והחל הקב"ה בתהליך הנסירה ביום ראש השנה, וסיים ביום הכיפורים.

כאשר ביום הראשון ניסר את הכתר, ביום השני את הכינה וכן הלאה עד לניסור המלכות.

ולכן, עבודת היהודי, מיום ראש השנה ועד ליום הכיפורים, שהם עשרת ימי תשובה, היא להפריד את הספירות של הנקבה והזכר.

הבנה זו מאפשרת הסתכלות על הויכוח ה'חס' העכשוי הקיים היום בישראל באספקלריה נוספת. השנה הודיעה עיריית ת"א כי היא מסרבת לאפשר ליהודים להתפלל כמו כל שנה בראש השנה, תפילת חג ברחובה של עיר. וכעת ניטש וויכוח על תפילת יום הכיפורים, כנגדה נשמעים קולות של 'מחאה'. כאשר הטענה של היהודים, המתנגדים לתפילות היהודים בזמנים הקדושים, וההצדקה שלהם לדבריהם להתנגדותם לתפילה, היא עניין ההפרדה בין גברים לנשים בתפילה. דהיינו, בעומק הדברים, ומבלי דעת את סוד המציאות, הם למעשה מתנגדים לשורש עבודת היהודי בימים אלו, עבודת הנסירה.

בתהליך הנסירה של עשרת הימים, ביום הרביעי של הנסירה לפי חשבון הספירות מגיעים לנסירת הדעת.

ואומר האר"י הק', כי הפסוק שאנחנו מתפללים, בעשרת ימי תשובה –

"זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למענך אלוהים חיים"

יש בו 11 מילים, כל מילה כנגד ניסור של ספירה אחרת –

היום הראשון – "זכרנו" – ניסור הכתר

¹⁵"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם" (בראשית, א, כז)

היום השני- "לחיים"- ניסור חכמה

היום השלישי- "מלך"- ניסור הבינה

היום הרביעי- "חפץ"- ניסור הדעת

היום החמישי- "בחיים"- ניסור החסד

היום השישי- "כתבנו"- ניסור הגבורה

היום השביעי- "בספר"- ניסור התפארת

היום השמיני- "החיים"- ניסור הנצח

היום התשיעי- "למענך"- ניסור ההוד

היום העשירי- "אלהים"- ניסור היסוד והמלכות

היום האחד עשר- יום הכיפורים- "חיים"

כאשר אומר קהלת- "וַיֵּצֵא לְכָל חֶפֶץ"- זה ניסור הדעת.

וכידוע, "חפץ" הוא "רצון"- מכאן יוצא שיש קשר בין הרצון שלך לדעת שלך. ושניהם, קשורים ובאים מ'עצ' ולא מ'זמן'.

הרצון הוא מעל לזמן, במקום של ה'עצ' וראינו לעיל ש'עצ' = "יהי אור ויהי אור".
דהיינו, הרצון שלך בא מהמקום של "יהי אור ויהי אור", וזה מקום שהוא מעל לזמן.
והוא המקום של חכמת הנסתר, ר"ת ח"ן. שמציאת החן מגיעה מהמקום המכוסה,
הנסתר. כאשר שני אנשים נפגשים ויש ביניהם מציאת חן, הם "מוצאים" לפתע משהו
במציאות חייהם בעולם הנגלה, ששורשו ב"חן", בחכמה הנסתרת מעיניהם. ואותו עניין
הוא 'מציאה', הם לא עשו משהו מודע כדי שהדבר הזה יקרה, זה פשוט קורה. תדר
שמועבר בו זמנית לשני אנשים, והם לפתע מוצאים שהם מוצאים חן אחד בעיני השני.
השורש של זה הוא ב'עצמים'; ואילו, הגילוי, ה'מציאה' של הדבר, היא בתוך ה'זמנים'.

ואומר המהר"ל, זיע"א, ש'זמן' קשור לדברים הגופניים, ואילו "עצ", מחבר את העבר
עם העתיד, ואינו זמן, והוא לא קשור לדבר גופני "כי הדבר כשהוא מושכל שאינו נופל
תחת הזמן, נעשה בעתה".

וזה עניין "בעתה אחישנה"¹⁶.

שאין כוונת "בעתה" – "בזמנה". אלא במקום של ה'עתים', של ה'שכלים', של המוחין, המקום שאינו נופל תחת הזמן.

ואילו "אחישנה", זה המקום שהוא בתוך הזמן. בעולם המעשה, פה.

אם לא זכו – "בעתה" – במוחין. דהיינו, הם לא זכו שיעבור מהמוחין לעולם המעשה, שיצא מהכח אל הפעל. לא זכו להעביר את המוחין אל תוך הזמן, אלא נשאר 'בעתה', ברצון.

ואם זכו – עשו את המעשה שהעביר את המוחין אל תוך עולם המעשה, בתוך הזמן, לעולם התיקון.

עשרת ימי תשובה, הם י' ימים שנמצאים בין שנה לשנה, ימים שבהם הזמן פושט צורה ולובש צורה, פושט את צורת ה'זמן' ולובש את צורת ה'עת', ולכן הם ימים שאינם בתוך ה'זמן', ולכן אינם נכנסים לתוך מניין ימות השנה.

בעשרת ימי תשובה אתה נמצא במקור העליון. ברצון. ולכן אנחנו מתחילים את יום ראש השנה ב–'יהי רצון' דייקא (אכילת הסימנים).

וצריך יהודי לדעת שבאותם עשרה ימים מעל לזמן, הוא במקום גבוה מאוד של הרצון. של התכנון. ולכן, למה שתכוון את ליבך, את רצונך בימים האלו, יש לו כבר אחיזה במציאות חייך, שהנעת ל'חדר הבקרה והפיקוד'.

ולמעלה אין חטא.

ובעשרת ימי תשובה, נותנים לך זמן 'שיוט', שבו אתה יכול להימצא בין 'עת' ל'זמן'. בעולם המעשה אתה תמיד בתוך ה'זמן'; אבל בעשרת ימי תשובה, אתה יכול להגיע למקום העתים, ושם תחליט החלטות; וכל החלטה שאתה מחליט בעת הזו, כוחה שונה מכל יום אחר בשנה, שבו אתה רק תחת הזמן.

אם אתה מתביית על הרצון שלך בעשרת ימי תשובה אתה כבר יכול, בלי לעשות את התכנון, לדעת, שמה שהחלטת יצא אל הפעל. "יהי אור ויהי אור"

עכשיו רק תחליט על מה אתה רוצה להתגבר בימים האלה, שכוחם עצום, ולכן דווקא בהם יבואו על האדם ניסיונות לא פשוטים.

¹⁶ "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני יהיה בעתה אחישנה" (ישעיהו, ס, כב)

ולכן אנחנו מרבים בימים אלו, בתפילות, תקיעות שופר מכל הכיוונים, סליחות, עוד פיוט ועוד בקשה, כי מחפשים להוסיף עוד ועוד קדושה, כדי להוציא את הכל מן הכח אל הפעל.

ואומר ר' יוסף ג'יקאטאליי זיע"א, ב'שערי אורה', כי קוראים ליום זה **יום הכיפורים**, ברבים דייקא, ולא **יום כיפור**, שכן ביום זה מתאחדות הבינה והמלכות, והכל עולה כלפי מעלה.

ואז מה קורה?

כשאתה עולה כלפי מעלה אז אין צורך. הרצון לקבל נעלם.

ולכן אין עינוי באי אכילה או שתיה ביום הכיפורים, כי אין צורך. העינוי הוא הוא עינוי לגוף (ולחלק ה'נפש' ככתוב – "הדם הוא הנפש" – מכאן לומדים חכמים שהנפש היא חיות הגוף, החומר). אבל הנשמה "אוכלת" ביום הכיפורים ואינה מתענה.

וכתב השל"ה¹⁷ בשם הרמ"ק כי ביום הכפורים ניוונה הנשמה מהמזון של העוה"ב, והוא המזון שאכל משה רבנו ע"ה בארבעים יום ולילה, והוא מזון המלאכים ככתוב – **"לָזֶה אֲבִירִים אָכַל אֵישׁוֹ"¹⁸**

והיהודי מכנים את עצמו ביום הכיפורים לחמשת העינויים, שהם איסור אכילה ושתיה, איסור רחצה, איסור סיכה, איסור תשמיש המיטה ואיסור נעילת הסנדל.

מה עניין הנעל?

"שֶׁל־נַעֲלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ"¹⁹

דהיינו, כל העינויים האלו הם השלת ה'נעל', הסרת מה שנועל אותך, ואלו ההרגלים שלך ('מעל רגליך'), הצרכים שלך.

וכל העניין ביום הכיפורים זה לעלות למקום שבו אתה לא עבד של המקומות הכי נמוכים בך, שנועלים אותך לתוך הרגלים, שלא מאפשרים לך לעלות. כל העניין הוא לא להבין מה אתה צריך? אלא להבין שאתה לא צריך. שיש מציאות כזאת, שבה אתה לא צריך לקבל לעצמך כל הזמן.

¹⁷ של"ה מסכת יומא, פרק תורה אור, אותיות קלד-קלה.

¹⁸ תהלים עח, כה

¹⁹¹⁹ "וַיֹּאמֶר אֶל־תִּקְרַב הָלֶם שֶׁל־נַעֲלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמְתָּ קֶדֶשׁ הוּא" (שמות, ג, ה)

ולכן אנחנו לובשים לבן ביום הכיפורים, שאם עלית למעלה, הגעת לכתר. ומכיוון שאתה לא יכול, כשאתה בגוף, ללבוש שקוף, אז תלבש לבן, שהוא צבע ספירת החכמה, **"והחכמה מאין תמצא"**²⁰ – והנה אתה למעלה – בכתר.

בעשרת ימי תשובה אתה נמצא כאמור ב'מרכז הפיקוד', וכשיגיע יום הכיפורים, אתה תראה שהשתחררת כל כך, שאתה יכול שלא לאכול. אתה מגיע ל'מקוה עליון', שם היה משה רבנו ע"ה, **שירד מזהר ביום הכיפורים**. ובאותם ארבעים ימים שהיה בהר **"לחם לא אכל ומים לא שתה"**²¹, כי למעלה – אין צורך.

תלמד להשתחרר מהצורך. תבין שאתה יכול בלעדיו לעתים בעתים.

מתי אתה נכנס ללחץ ומתכווץ? כשאתה לא מקבל את מה שאתה רוצה. ואומר לך הקב"ה, שהרצון שלך נמצא תמיד ב"עת", הוא שם. וכשאתה עולה כלפי מעלה, אתה יכול להיפרד מהרצון התחתון, שהוא רצון זמני. קשור לזמן.

כי לנשמה, בכלל לא משנה כמה זמן היא הייתה כאן, תחת הזמן, שכן היא לא קשורה לכאן באמת, זה לא המקור שלה, היא מה'עמים'. ומבחינת הנשמה, כמה זמן חי האדם בעוה"ז, לא עושה הבדל, כי זה בסך הכל "כמה זמן היית במשרד?".

כל אחד עושה טירונות באורך אחר ובעצימות שונה, אבל בסופו של דבר, כולם מסיימים את הטירונות. ואחרי שסיימת את הטירונות, עם מה אתה יוצא?

עם מה שעשית בטירונות. זה "השלל" שלך. ההכשרה שעברת, ששינתה אותך, שעיצבה אותך, שאפשרה לך להכיר רבדים בעצמך שהיו מכוסים מעיניך.

אבל זה מקום זמני, הנשמה שלנו לא מכאן, היא מעל לזמן ולמקום.

ולכן הדבר הראשון שנעשה ביוה"כ, זה "כל נדרי".

איך זה קשור?

"כל נדרי" היא תפילה שהיא לא בזמנים, אלא ב'עמים', שכן היא נאמרת ביום הכיפורים.

כל נדרי = 314 = שד-י

למה?

מסביר ספר 'באר מים חיים', בפרשת 'לך לך' –

²⁰ "והחכמה מאין תמצא ואי זה מקום בינה" (איוב כח, יב)

²¹ "ויהי-ישם עם-יהוה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתב על-הלח את דברי הברית עשרת הדברים" (שמות, לד, כח)

חסד=72= צד ימין

גבורה=216 (= 3 פעמים 'חסד')= צד שמאל

תפארת= שם יהו-ה (שהוא שם הוי"ה בספירה זו)= 26

= 314 = שד-י

כלומר, חסד וגבורה ותפארת, שלושתם יחד הם שם שד-י. 'שאמר לעולמו די'.

מה זה שייך לעניין הנדרים? ומדוע אנחנו אומרים "כל נדר" בקמץ ולא בחולם?

מסביר ספר "פרי עץ חיים", שהנדרים שהאדם נודר באים מספירת הבינה. לכן נדר הוא דבר מאוד חזק, וכאשר אדם לא מקיים את שהוציא מפיו, הוא פוגם בהורדת השפע מבינה, לז"א ומשם למלכות. כי החיות של ז"א הוא מאמא עילאה. ואם המלכות אינה מקבלת את האור, האור מועבר מו"א למקומות אחרים רח"ל. וזה נקרא "זרע קדש לבטלה".

והעניין קשור לנדרים, שכן כתוב בתורה הק', בעניין מה שאדם מוציא מפיו – **לֹא יִחַל דְּבָרוֹ בְּכִלְהִיצָא מִפִּיו יַעֲשֶׂה**²² ואם הוצאת דיבור מהפה ולא קיימת את שאמרת, הרי זה דיבור שיצא לבטלה. זה 'זרע קדש לבטלה'.

ולא מדובר רק על נדרים שאדם נודר במודע, אלא גם על דברים שנראים לאדם פעוטים. אם אמרת שתביא חלב בדרך ולא הבאת.. אם אמרת שתעביר למישהו משהו ולא העברת.. זה ברמה הזו.

אתה צריך להבין שכל דבר שאתה מוציא מתוך הפה שלך יש לו משקל.

למה?

שהלשון כידוע היא יסוד, והפה מלכות, וברגע שאתה מוציא את המילים מהפה יש כאן יחוד. והתוצר שיוצא, זו חבriאה שהיא זיוג של יסוד ומלכות.

אם הוצאת את הפרי הזה החוצה, כרגע יצטרך לקרות איתו משהו. מה יקרה עם הדיבורים על הפרחים שאמרת שתביא לשבת ולא הבאת? לאן הם הולכים? ומקל וחומר אם נדרת נדר של ממש.

כל דיבור שיוצא לבטלה, יוצא לריק – אותיות קרי.

²² "אִישׁ כִּי-יִדַּר נֶדֶר לַיהוָה אִו־הִשָּׁבַע שְׁבַעַה לְאִסָּר אִסָּר עַל-נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ בְּכִלְהִיצָא מִפִּיו יַעֲשֶׂה" (במדבר ל, ג)

וכותב ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, זיע"א, על הפסוק-

"וְזֶה הַסֵּפֶר הַזֶּה הֵאֱמַרְתָּ לְבָנֶיךָ בְּיָמֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה וּבְיָמֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה" (דברים, מז, יג)

שבפשט הדברים, עת מגיע חג האסיף, הוא חג סוכות, אוסף האדם מהגורן- את החיטה ומחיקב- את הענבים, בשל הגשם שעתידי לרדת.

אבל מסביר הצדיק, כי פנימיות הדברים היא האיסוף שאוסף האדם בזמן זה מפסולת הגרון שלו "גרנד" ומפסולת היסוד שלו "יקבד". שכן במהלך של ימי סוכות עד ליום שמיני עצרת, אנחנו בחיבור בין הזכר לנקבה, בדרך לתיקון השלם, בשמיני עצרת.

בחג הסוכות אנחנו שמים סָכָה, שנקרא בגמרא 'פסולת גורן ויקב', דהיינו פסולת הגרון והיסוד.

הפסולת של הגרון שלך, ממנו באו דיבורים שבראת לריק.

בחג האסיף, אתה אוסף את כל השפע שהיה צריך להגיע למלכות ולא הגיע, ולכן זה חג של שמחה. אתה אוסף את פסולת הפה והיסוד, שכן אלו שני המקומות העיקריים שאנחנו משחיתים בהם רח"ל.

וכמו שראינו, אנו מגיעים ליום הכיפורים לאחר שניסרנו את המלכות, ולכן עכשיו אפשר להתחיל את התיקון. תיקון השפע הקיים בתוך המלכות, שהרי הלשון הוא היסוד והפה הוא המלכות.

ולכן, יש ביום זה את תיקון הפה, תיקון הדיבור- "כל נדרי".

וכמו שראינו, 'כל נדרי' בגי' שד-י, דהיינו, כל השפע. השפע שהיה צריך לרדת למלכות ולא ירד כי קלקלנו בדיבור שלנו וביסוד.

וזו הנקודה של "כל נדרי" (!) זו משמעות הרגע הזה. הגעת לרגע שאתה יכול לאסוף את פסולת הדיבור שלך ופסולת היסוד שלך. רגע עצום של תיקון. תיקון שיאפשר לשפע להגיע למלכות, לעוה"י, אליך.

כדאי להפיץ את הפנימיות הזו בבתי הכנסת, כדי שהקהל הקדוש, ידע במעמד "כל נדרי", מה הוא מסוגל לעשות ברגע הזה ואיזה שפע הוא יכול להכניס מהעת אל תוך הזמן הזה.

למה זה קשור ל'עת'?

כי בתוך הזמן אתה לא יכול לשנות את מה שהתרחש בעבר. אתה לא יכול להיכנס לתוך ה'קובץ' של העבר ולשנות אותו, כי זה עבר, אין לך גישה לשם. אבל ב'עתים' אתה כן יכול. ולכן אנחנו עושים 'כל נדרי' ביום הכיפורים. כי אם אתה נמצא ב'עת', אתה יכול

לעשות מה שאתה רוצה עם הזמנים. אתה יכול ללכת לעבר שלך ולתקן את הדיבורים הקלוקלים, ואת הקלוקלים באות ברית קודש.

הדרך היחידה להיכנס לעבר זה רק ב'עמים', ולכן צריך להגיד את "כל נדרי" בתחילת יום הכיפורים. והתקון, כשאתה במקום הזה, הוא מאוד פשוט. אומרים כמה מילים, זה הכל.

איך זה יכול להיות? אם נדר הוא דבר כל כך חזק וחשוב, איך זה שכל כך בקלות ניתן להפר אותו?

מסביר הארי הק' זיע"א, שהנדר הוא בבינה, אבל התרת הנדר באה ממקום גבוה יותר, מחכמה. וכאמור, **"וְהִחָכְמָה מֵאֵין תִּמְצָא"**²³ – מהכתר.

הסתירה שנוצרת אצלך בדעת, היא מעץ הדעת; ואילו כל העניין של 'עץ חיים', הוא הפרדוקס שמתבטל באחדות הניגודים; כשאתה ב'עץ חיים', אתה מבין שהגעת לנקודה של חכמה שהיא גבוהה יותר מהבינה, ולכן בכחה לבטל את מה שבבינה – את הנדר.

והחכמה היא כידוע האות י' דשם הויה. והיא קשורה לקיצו של יוד, הכתר. וכל עניינה של האות י', הקטנה באותיות לשון"ק, היא הביטול.

שכח החכמה הוא כח הביטול וכח הביטול הוא כח החכמה.

ולכן, במקום הזה, אם אתה רוצה להפר נדר, ולהגיע למקום החכמה, שיאפשר לך לעשות זאת, אתה צריך להיות בביטול.

אם תתבטל, תוכל להגיע למקום שבו הנדר יכול להתבטל.

כאמור, אות החכמה היא – י'.

ניקוד ספירת החכמה – פתח.

ויחד – האות והניקוד = יפתח.

וכאשר יפתח²⁴ היה צריך להתיר (להתיר = לפתוח, לשון 'יפתח', שזה מה שהיה צריך לעשות) את נדרו, על מנת שלא יאלץ להרוג את בתו –

²³ "וְהִחָכְמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּינָה" (איו"ב כח, יב)

²⁴ שופטים יא

"וַיְהִי בַּמָּקֵץ | שְׁנַיִם וָחֹדָשִׁים וַתֵּשֶׁב אֶל-אַבְיָה וַיַּעַשׂ לָהּ אֶת-נִדְרֹהָ אֲשֶׁר נָדָר וְהָיָא לֹא-יָדְעָה אִישׁ וַתְּהַי-חֶזֶק בְּיִשְׂרָאֵל"²⁵

התגלע וויכוח בינו לבין הכהן שחיה בזמנו, והיה יכול להתיר את הנדר – פינחם. יפתח סירב ללכת לפינחם ודרש שזה יבוא אליו, ופינחם התעקש שיפתח הוא זה שצריך לבוא אליו לצורך התרת הנדר.

מדוע התעקש פינחם שיפתח הוא זה שצריך לבוא אליו?

כי פינחם ידע שכל עניין היכולת להפר את הנדר הוא עניין הביטול. ומי שצריך להתבטל הוא מי שנדר את הנדר ולא מי שמפר לו אותו. **פינחם ידע שאם הוא ילך ליפתח, הנדר לא יוכל להיות מופר, שכן יפתח לא התבטל.**

הנקודה הזו של הנדר הייתה הניסיון שיפתח היה צריך לעמוד בו.

יפתח ששמו הוא ספירת החכמה וניקודה, קיבל את כל הכח מלמעלה כדי לעשות את הנדרש ממנו, להתבטל. ובכל זאת, לא התבטל, לא הלך לפינחם, והתוצאה הייתה מות בתו. כי אתה יכול להיות הכי חכם בעולם, אבל אם לא תדע להתבטל, לא תגיע לעולם למקום הנכון.

מסביר "ספר הברית", לרב פנחם אליהו הורוביץ זי"ע, חלק א' הקדמה ראשונה, שהחכמה היא כל כך גבוהה, שלא ניתן להתחבר אליה, אלא רק דרך הבינה. דרך אמת. וגם אז קשה מאוד לאדם, וצריך את ז"א ואת כל ההשתלשלות עד למלכות. וגם אז, קשה להבין. כי אנחנו לא קולטים את השפע בגבהים האלה. המציאות הפנימית שהיא האמת, מוסתרת, קשה להבנה ודורשת מאמץ רב לפענוחה.

יפתח = 498 = דומם צומח חי מדבר

אם רוצים להיות בשפע התחתון שנמצא תחת הזמן, בדומם צומח חי מדבר, צריך האדם להיות מקושר לביטול העליון שנמצא בחכמה העילאה.

אז איך מגיעים לחכמה העליונה הזו? מה צריך לעשות?

יחוד. זיווג. חיבור.

כאשר פותחים את ההיכל ביום הכיפורים, לפני תפילת 'כל נדרי', בוקע אור יסוד דאבא (י' דשם הויה), ומוציאים את כל ספרי התורה (שספר התורה הוא "עץ חיים", ו' דשם הויה), והאדם שנושא את ספר התורה, הוא המלכות (ה' תתאה דשם הויה), וכל זה לצורך התרת הנדרים שהם בבינה (ה' עילאה דשם הויה).

²⁵ שופטים יא, לט

ואומר האר"י הק', זיע"א, שצריך האדם במעמד זה לחבק את ספר התורה בשתי ידיו. וכשאתה מחבק את הספר, אתה עושה את עבוד כולם. כשאתה במעמד המצוה, אתה צריך לעשות את הפעולה בעבור כולם, לשכינה הק'. שכל ישראל ערבים זה בזה" ומתכללים זה בזה.

שכותב הרמ"ק הק' זי"ע ב'תומר דבורה', פרק א' "ישראל ערבים זה לזה מפני שממש יש בכל אחד חלק אחד מחברו, וכשחוטא האחד פוגם את עצמו ופוגם חלק אשר לחברו בו, נמצא מצד החלק ההוא חברו ערב עליו.. ולכך ראוי לאדם להיות חפץ בטובתו של חברו, ועינו טובה על טובת חברו, וכבודו יהיה חביב עליו כשלו, שהרי הוא הוא ממש ומטעם זה נצטוונו "ואהבת לרעך כמוך"..

ולכן צריך האדם תמיד להתפלל על כולם. כי למרות שחש עצמו בודד או לבד, זו אינה המציאות, שכולנו אחד. ויכול אדם יכול לשבת ביום חג עם אנשים רבים ולהיות לבד, ויכול לשבת לבד ולהיות עם רבים. זה הכל במוחין. בדעת.

ואתה צריך לנשק את ספר התורה ממש. ויש כאלו שאף נאנחים כדי להוציא הכל, הכל כדי שיהיה ממש עניין של חיבור. וכאן מכוונים להעלות את טיפת הקרי לקדושה בזכות ספר התורה.

וכאשר מנשק את ספר התורה של 'כל נדרי', יגיד את הנסח הבא—

"יהי רצון מלפניך ה' או'א שתמחול לי על מה שחטאתי לפניך בעוון שכבת זרע קודש לבטלה, ובעוון נדרים ושבעות מנעורי ועד היום הזה, ויתוקנו כל השמות שפגמתי בהם, ויעלו כל ניצוצי הקדושה שנפלו אל הקליפות, אל שורשם העליון, חב"ו (חיל בלע ויקיאנו) ו"ל(מבטנו יורישנו אל), בזכות ספר התורה הזה, ובזכות קדושת היום, וברוב רחמין וברוב חסדיך, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי, ויהי נועם ה' אלוֹקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה ומעשה ידינו כוננהו."

בישיבה של מעלה – בינה – למעלה

ובישיבה של מטה – מלכות – למטה

על דעת המקום ברוך הוא – למעלה – אתערותא דלעילא

ועל דעת הקהל הקדוש ה'ה – למטה – אתערותא דלתתא

התרת הנדרים של 'כל נדרי', היא התרת נדרים גורפת, שמוחקת את הכל. וזאת בשונה מהתרת נדרים אחרת כימות השנה. כאן אתה מוחק מה שאתה זוכר ומה שאינך זוכר. ובכל שנה אנחנו אומרים מחדש על העבר ועל העתיד, כי בכל שנה אתה מבין דברים שלא הבנת שנה קודמת, שחשבת שהתרת, ולא הבנת (כמו שמדבר ר' נחמן על כך שיעשה אדם 'תשובה על התשובה').

"אֲנֹחֶנּוּ מַתִּירִין לְהַתְּפִלָּה אֶת הָעֲבָרִינִין"

מי אלה העברנים? ומדוע צריכים אותם כאן? ומדוע "את" העברנים ולא "עם"? ברעיון הפשוט אנחנו מבינים שבמקום הזה יש מישהו שהוא תקוע, ואנחנו יכולים להתיר אותו, לשחרר אותו מהתקיעות. אבל יש כאן עוד עניין –

עברין = 332 = מקום פנוי

למדנו בעבר, מאגרא דכלה, ש –

ר"ת של היחוד העליון ב'שמע ישראל' = שייא = 332 = מקום פנוי.

מדוע זה כך?

כי כאשר אני עושה 'שמע' אני עולה למקום של **מסירות נפש**. אני מוסר את הנפש ועולה למקום העתים.

והשאלה הנשאלת היא האם **עברין=מקום פנוי**, הכוונה היא לבחינת 'זה לעומת זה' או שהכוונה היא שמדובר באותה המהות?

בתורה ס"ד, שאלות מהחלל הפנוי, תורה 'בוא אל פרעה', כותב ר' נחמן זיע"א, על דברי הארי הק' זיע"א ב"עין חיים", וכותב הצדיק –

"כי השם יתברך מחמת רחמנותו ברא את העולם, כי רצה לגלות רחמנותו, ואם לא היה בריאת העולם על מי היה מראה רחמנותו. ועל כן ברא את כל הבריאה מתחילת האצילות, עד סוף נקודת המרכז של עולם הגשמי, כדי להראות רחמנותו. וכאשר רצה השם יתברך לברוא את העולם, לא היה מקום לבראו מחמת שהיה הכל אין סוף. על כן צמצם את האור לצדדין, ועל ידי הצמצום הזה נעשה חלל הפנוי. ובתוך החלל הפנוי הזה, נתהוו כל הימים והמדות, שהם בריאת העולם (כמו שכתוב בעץ חיים בתחילתו):

זה החלל הפנוי, היה מוכרח לבריאת העולם. כי בלתי החלל הפנוי, לא היה שום מקום לבריאת העולם כנ"ל. וזה הצמצום של החלל הפנוי, אי אפשר להבין ולהשיג, כי אם לעתיד לבוא. כי צריך לומר בו שני הפכים, יש ואין. כי החלל הפנוי הוא על ידי הצמצום, שכביכול צמצם אלוקותו משם, ואין שם אלוקות כביכול, כי אם לא כן אינו פנוי, והכל אין סוף, ואין מקום לבריאת העולם כלל. אבל באמת לאמיתו, בוודאי אף על פי כן יש שם גם כן אלוקות, כי בוודאי אין שום דבר בלעדי חיותו. ועל כן אי אפשר להשיג כלל בחינת חלל הפנוי, עד לעתיד לבוא" (ליקוטי מוהר"ן קמא, טו)

מתייחס כאן ר' נחמן ליסוד הצמצום, שהוא נקודת מפתח בהתהוות ההווה לפי האר"י, ולתפיסת ר' נחמן, אינו נוגע אך ורק לשלב הראשוני, אלא הוא עקרון מנחה בכל שלבי הבריאה. כדי לגלות גילוי מוגבל, חייבת להיות לפני כן הסתלקות של הבלתי מוגבל, אין מעבר ישיר ועקבי מן האין סופי והמופשט אל הסופי והמוגדר.

בנוסף, צמצום האין סוף נועד לאפשר לעולם המידות להתהוות. המידה, הגבול, ההגדרה, הינם תוצאותיו של הצמצום. ולמרות הצמצום, יש שם אלוקות. וכמוכן שהדבר מעורר סתירה ב'עין הדעת', שכן אם יש שם אלוקות, אין זה מקום פנוי, ואם הכל אינסוף ברוך הוא, אז לא יכול להיות מקום פנוי לבריאת העולם.

ואומר ר' נחמן שלא ניתן להשיג פרדוקס זה של 'המקום הפנוי', עד לעתיד לבוא.

ופרדוקס זה נקרא "עין חיים". וישראל, בני אברהם העברי, נקראים 'עברים', שכן הם עוברים באמונתם על כל החוכמות, ואין להם בעיה עם פרדוקסים, כי הם בעתים ולא בזמנים.

"וַיבֹּא הַפָּלִיט וַיֵּאָדָּר לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי וְהוּא שֵׁכֵן בְּאַלְנֵי מִמְרָא הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֵּל וְאֲחִי עֲזָר וְהֵם בְּעַלֵּי בְרִית-אֲבָרָם"²⁶

"וַיֵּשֶׁם אֶתְנֹוּ עֲזָר עֵבֶרִי עֹבֵד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וַיִּסְפָּר-לוֹ וַיַּפְתֵּר-לָנוּ אֶת-חֲלָמֵינוּ אִישׁ בְּחֻלְמוֹ פֶּתַר"²⁷

עברי עה"כ = 283 = זכרון

²⁶ בראשית, יד, יג

²⁷ בראשית, מא, יב

"וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעֲבָרִים עָלְיוֹנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר עָלְיוֹ אֶת-עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי
בְּמִדְבָּר וְהָיָה לֹא-שָׁמַעְתָּ עוֹד־כֹּה"²⁸

"וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהֵי הָעֲבָרִים נִקְרָא עָלֵינוּ גְלוּכָה זֶה הָרָף שְׁלֵשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְנִזְכָּחוּהָ
לִיהְיוֹת אֱלֹהֵינוּ כְּאִפְעָלֵנוּ בְּהִבָּר אוֹ בְּחֶרֶב"²⁹

ה' יתברך נקרא "אלהי העברים", שאלוקותו מכל העברים, שהוא סובב כל עלמין
וממלא כל עלמין. שהוא גם סובב את החלל הפנוי, וגם חלק ממנו.
וכל מי שהוא עברי, הוא עברין, לכאן או לכאן. שהבחירה ביד האדם. או שהוא 'עברין',
שעובר על התורה הק', עובר מצד הקדושה לצד האחר חס וחלילה; או שהוא 'עברין'
דקדושה, עברי+ן שיערי בינה.

"ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין" = 687 = אור הדעת עה"כ

אור הדעת (דעת עליון, דעת דקדושה) תמיד יביא אותך למקום של 'עין חיים' למקום
הפרדוקס והסתירה. ש"ממלא כל עלמין", נראה סותר ל"סובב כל עלמין", וזה אור הדעת.

"אֲנֻחֲנוּ בַּהֲתִירִין לְהַתְפַּלֵּל אֶת הָעֲבָרִינִין"

הולך לשני הכיוונים, גם עברנים שהם אפיקורסים, ומעלים שאלות של כפירה, שהן
"שאלות מהחלל הפנוי", ואותם צריך לשחרר (להתיר) על ידי אור הדעת. ויש עברין
דקדושה שמאיר בו אור הדעת, שהוא זה שיכול להתיר.

"לְהַתְפַּלֵּל" – משמעו לחבר, לעשות צוותא, לסגור. כמו צמיד פתיל על חבד, על חבלי.
דהיינו, אנחנו מתירים לעשות חיבור בשם "את" מ-א' עד ת'. שכל האותיות נמצאות
בכל ספר תורה שקיים.

להתחבר עם העברין, אותו עברי, שהוא אפיקורס, שלא מבין שהוא עברי+נ'. ומי
שיעשה לו את התיקון הוא גם עברין, שידע שהוא עברי+נ', שידע שהוא מגיע
מאברהם, שבא מעבר הנהר. אותו עברי+נ' שיש לו את אור הדעת, והוא זה שיכול
להיכנס ולעשות את התיקון לזה שלא מאמין שאפשר להיכנס לעבר ולתקן. שלא מבין
את הכח של עברי, שהוא עברי+י, היכול להיכנס באמצעות החכמה (י) לעבר.

שיחודי שידוע סוד היותו יהודי, הוא הנוסע בזמן.

²⁸ שמות, ז, טז

²⁹ שמות ה, ג

התחלנו את המסע לכיוון יום הכיפורים בהתוועדות חודש אלול, שם דיברנו על משמעות הסליחה, שלפלוה משמעו לוותר על הכאב. והגענו עד הלום, עד למעמד 'כל נדרי', שמה שאנחנו עושים בו זה מוחקים. כי כדי לוותר על הכאב, אתה חייב למחוק, ואם תעשה את המאמץ שלך מלמטה, לסלוח, לוותר על הכאב, תקבל ביום הכיפורים את הסיוע מלמעלה למחוק.

ומי שיכול למחוק זה מי שמסוגל לעלות לבינה. ולכן **בְּיִשְׁכָּה שְׁלֵמָה מְעֻלָּה וּבְיִשְׁכָּה שְׁלֵמָה מְעֻלָּה** – העלאת המלכות למעלה.

ולכן נגיד **"כָּל נְדָרֵי"** בקמץ. שקמץ, הוא ניקוד ספירת הכתר.

המילה **"כָּל"** מנוקדת בקמץ ודגש ב-כ', ולכן **גִּי הַנִּיקוּד הִיא 26** (קמץ = +16 דגש=נקודה=10) שם הרחמים **יָחוּד-ה'.**

ובתפילת **"כָּל נְדָרֵי"** יש **תשעים תיבות** (מילים) כנגד **תשעת היודין בע"ב ס"ג מ"ה ו-ב"ן**. תשע כפול 10 ספירות = 90.

מדוע תפילת 'כל נדרי' היא בארמית?

ארמית היא "השפה המקולקלת", שפת הגולה בבבל. השפה הבלולה והמכולכלת. ובכל פעם כשאנחנו מגיעים למקום מאוד גבוה, נדבר בארמית, מפאת השמירה וההגנה. שכן כאשר יהודי נכנס למקום גבוה, יתחיל המקטרג לקטרג ולבקש לפשפש במעשיו, כיצד ייתכן שהגיע זה ל'משרדי העתים'? ובמקום הזה היהודי מדבר בארמית, כדי להעביר את המסר שהוא כאן ב'עבודה'. עבודת תיקון דצח"מ. תיקון המילה. תיקון השפה, תיקון הדיבור – פה-סח – שזו הדרך לצאת מעבדות לחירות, פסח.

אומר ר' נחמן. אתה הולך לשפה שהקב"ה כלל אותה, כלכל אותה, השפה הארמית ואתה מכנים אותה לתוך תפילה, לתוך לימוד תורה. בכל פעם שאתה לוקח מילה בארמית, מכנים אותה לתפילה או לומד גמרא, זהר וכו' זה התיקון הכי גבוה שיש. **ובזמן הזה, אף אחד לא יכול לעשות לך דבר.**

לבית קדש הקדשים אסור היה להיכנס, למעט כהן גדול ביום הכיפורים, אבל אם היה צורך לעבודת תחזוקה, היה ניתן בתנאים מסוימים להיכנס לצורך העבודה.

אומר ר' נחמן, כשאתה עושה את תיקון הדיבור בארמית, אתה ב'עבודת תחזוקה'. אתה לא שם כי מגיע לך, אתה לא שם כי אתה צדיק וראוי וכו', שאז יש מקום לבדוק אחריו היטב, האם אכן כך הדבר? אתה שם 'פועל פשוט', לא צדיק ולא ראוי, אלא זה עם המפתח השוודי, שבא לתקן את הברז שדולף. זה הכל. בשביל זה נכנסת להיכל המלך. ובמקום הזה, כשאתה בעבודה למען המלך, אתה לא חשוף לקטרוג. וזו הכוונה שהמלאכים 'לא מבינים' את השפה הזו. שאין למלאך יכולת לשאול 'מה זה עושה כאן?', שכן אתה ב'היכל המלכות' כדי לעבוד את המלך.

וזה הסיבה שאנחנו לא מתרגמים את הגמרא או את הזהר לעברית; וזה הסיבה שכאשר מדובר על עילוי נשמות, הקדיש הוא בארמית; ומעמד 'כל נדרי', שמאפשר לך את התיקונים הכי גבוהים של כל השנה, בוודאי שיהיה בארמית.

באשר למילים שאנחנו אומרים בתפילת 'כל נדרי'—

כָּל נְדָרִי וְאֶסְרִי וְשְׁבוּעִי וְנִדְוִי וְזִרְמִי וְקִנְיָמִי וְקִנְיֹנִי וְקִנְיָסִי

(לפי נוסח עדות המזרח)

נדרי, הוא התחייבות. איסור שאדם אוסר עליו חפץ; **איסור**— כל הגבלה שאדם לקוח על עצמו; **שבועה** אף היא התחייבות אך הדבר יותר חמור, שהאדם גם אוסר את עצמו במשהו וגם אוסר על עצמו משהו; **נידוי**— להשעות אדם, להרחיק אותו; **חרם**— חמור מנידוי, נעשה באמצעות מנגן, שופרות וספר תורה; **קנינמי**, **קנינחי**, **קנינסי** (ע"פ נוסח עדות המזרח)— מחקות את צליל המילה 'קרבן', ובא להגיד לאדם שאם הצליל של מה שאמרת נשמע כמו האיסור שאסרת כביכול, הרי שהנדר הוא נדרי.

ויש ב'כל נדרי' שמונה איסורים, כמפורט לעיל, וכאשר לוקחים את ר"ת שלהם—

נ, א, ש, נ, ה, ק, ק, ק = מגיעים למספר 709.

ו— **709 = ברוך** (ך סופית = 500 לפי כמנפ"ץ).

זאת אומרת אנחנו הופכים את כל הרשימה הזו של האיסורים לטוב. לברכה.

והרשימה הזו, רשימת השמונה, היא ר"ת של פסולת הגורן שלי.

ואומר הארי הק' זיע"א, ש"פסולת גורן" מקצר את ימיו של האדם.

מדוע?

לפני שנכנסת לעולם נקצבו לך מספר המילים שתוציא מפיך בימי חיך. זה יורד כמו דלק במכוננית. אפשר לתדלק על ידי אמירת 'תהלים', תורה, וכל הדברים שאין להם שיעור. כשאתה מדבר לא בשביל עצמך, אלא כדי לעזור לאחרים.. כשאתה עוסק במצוה. אבל **דיבורים בטלים, מורידים לך כח חיים. זה חוצאת זרע קודש לבטלה. לכן—**

"שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיהקה."

ולא המדרש הוא העיקר, אלא המעשה

וכל המרבה דברים, מביא חטא" (משנה אבות, א, יז)

ולכן אומר ר' עקיבא— "סִיג לַחֲכָמָה — שְׁתִּיקָה" (אבות, ג, יג)

כי ברגע שאתה שותק אתה לא מבזבז את ה'דלק'. אם מה שאתה הולך להוציא מתוך הפה שלך לא מכנים חיות, אל תוציא. אל תגיד. ולכן תלמד את עצמך שלא להגיד למשל, "אין לי".

מיום הכפורים שעבר עד יום הכפורים הזה שבא עלינו לשלום ומיום הכפורים הזה עד יום הכפורים שיבא עלינו לשלום-

למרות שאנחנו ב'עתיים' אנחנו נותנים נ.צ איפה אנחנו ב'זמנים'. שכן אנחנו גם וגם. מלכות עם בינה.

ואז אנחנו אומרים את הדבר המדהים הבא-

גִּדְרָא לֹא גִדְרִי
וּשְׂבִיעָא לֹא שְׂבִיעִי
וְנִדְיָא לֹא נִדְיִי
וְזָרְמָא לֹא זָרְמִי
וְאַסְרָא לֹא אַסְרִי
כְּלָהוֹן אֶתְזַרְטָא בְּהוֹן
יְהֵא רַעְוָא דִּי יְהוֹן שְׂבִיתִין וּשְׂבִיקִין
לֹא שְׂרִירִין וְלֹא קִימִין

זה הכל.

בח של מילה.

אמרת את זה, ומה שיש בעבר שלך- נמחק.

אתה רוצה שימחקו לך? תדע למחוק.

מי שמחזיק ואומר אני לא יכול לסלוח אומר בעצם- אני לא יכול להיות למעלה. ואם אתה לא יכול להיות למעלה, אתה לא יכול למחוק לעצמך כלום.

מעגל.

וכשאדם עומד לפני תפילת 'כל נדרי', הוא עומד בחיל ורעדה. אימת הדין עליו.
וזו יראה תתאה, יראת העונש, שהלואי ונזכה להגיע למדרגה זו. היראה הזו הופכת את
הזדונות לשגגות. ואומר ר' יוסף חיים, הבן איש חי זיע"א שזה השער, מפה אתה מתחיל
להיכנס ולעלות למקום יראת הרוממות. וזה מקום של שמחה. ולכן –

לא היו ימים שמחים לעם ישראל כט"ז באב ויום הכיפורים. ולכן אנחנו חותמים את
תפילת 'כל נדרי' ב- **"אור זרע לעדִיך וקִישְׁרִי לֵב שְׁמֹחַ"**³⁰.

כי כאשר אומר בעל הספר **"אור זרע לעדִיך וקִישְׁרִי לֵב שְׁמֹחַ"**, מיד הופכות כל
השגגות לזכויות.

ואז מברכים **"שְׁהַחֲיוֹנוֹ וְקִיּוּמוֹ וְהַלְיוֹנוֹ לְאִמֵּן הַזֶּה"**
"לזמן הזה" – הזמן בו הפכו השגגות לזכויות ממש.

"אור זרע לעדִיך וקִישְׁרִי לֵב שְׁמֹחַ" = 1659

$$= 1659 = \text{אלף} + 659$$

$$= 660 = 659 + 1 = \text{"אֶת־הָאֹר כִּי־טוֹב"}^{31}$$

כך התחלנו את השיעור, ביום הראשון של הבריאה, בריאת האור. וכך אנחנו מסיימים
את תפילת 'כל נדרי' שפותחת את יום הכיפורים – באור גדול – אור התשובה.

³⁰ תהלים, צז, יא

³¹ בראשית, א, ד

"שׁוּבוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיהָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶהָ"³²

ועל פסוק זה אמרו חז"ל בגמרא³³ – "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד".

"כִּי־בָּיִת הָיָה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ"³⁴

וצריך אדם שלא להפסיד את הזמן, את העת, שכל עוד הוא חי בעולם, יכול לעשות תשובה ואבינו מלכנו לא רק פורע את חובנו ומתקן את אשר קלקלנו, אלא כאשר רואה תשובה מאהבה, אף הופך את הזדונות לזכויות, ומחשיב לנו את העוונות למצוות, ומי הוא סכל שיפסיד זאת, ולכן –

כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחַךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֶשְׁבֹּן וְרֵעַת וְחִכְמָה בְּשֵׂאוֹל אֲשֶׁר אֶתָּה הֵלֶךְ שְׂמָה" (קהלת, ט"ז)

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

³² הושע, יד, ב

³³ יומא, פו, עא

³⁴ ויקרא, טז, ל